

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2020. gada 29. maijā
(OR. en)

8412/20

**Starpiestāžu lieta:
2020/0100(COD)**

**ECOFIN 415
CLIMA 104
REGIO 138
FIN 328
ENV 319
ENER 189
COMPET 252
CADREFIN 108
CODEC 440**

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs: Eiropas Komisijas ģenerālsekretāres vārdā
parakstījis direktors *Jordi AYET PUIGARNAU*

Saņemšanas datums: 2020. gada 28. maijs

Saņēmējs: Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretārs *Jeppe TRANHOLM-
MIKKELSEN*

K-jas dok. Nr.: COM(2020) 453 final

Temats: Priekšlikums - EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA par
publiskā sektora aizdevumu mehānismu Taisnīgas pārkārtošanās
mehānisma ietvaros

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2020) 453 *final*.

Pielikumā: COM(2020) 453 *final*

Briselē, 28.5.2020.
COM(2020) 453 final

2020/0100 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA

**par publiskā sektora aizdevumu mehānismu Taisnīgas pārkārtošanās mehānisma
ietvaros**

{SWD(2020) 92 final}

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

Komisija 2019. gada 11. decembrī pieņēma paziņojumu par Eiropas zaļo kursu, kurā izklāstīts ceļvedis virzībai uz jaunu Eiropas izaugsmes politiku. Minētās izaugsmes politikas pamatā ir vērienīgi klimata un vides mērķi un līdzdalības procesi, kas tuvina iedzīvotājus, pilsētas un reģionus cīņā pret klimata pārmaiņām un par vides aizsardzību. Saskaņā ar mērķi līdz 2050. gadam efektīvi un taisnīgi panākt ES klimatneitralitāti Eiropas zaļais kurss paziņoja Taisnīgas pārkārtošanās mehānismu, lai sniegtu līdzekļus klimata problēmu risināšanai, nevienu neatstājot novārtā. Klimata pārmaiņu un vides degradācijas kaitīgajai ietekmei visvairāk pakļauti ir visneaizsargātākie reģioni un cilvēki. Taču, lai pārvaldītu pārkārtošanos, ir vajadzīgas ievērojamas strukturālās izmaiņas. Ietekme uz iedzīvotājiem un darba ņēmējiem būs atšķirīga, un ne visas dalībvalstis, reģioni un pilsētas sāk pārkārtošanos no vienāda izejas punkta, kā arī tām ir atšķirīgas reaģēšanas spējas.

Kā plašāk izklāstīts 2020. gada 14. janvārī pieņemtajā paziņojumā par Eiropas zaļā kursa investīciju plānu¹, Taisnīgas pārkārtošanās mehānisms pievērsīsies tiem reģioniem un nozarēm, kurus pārkārtošanās skar vissmagāk, ņemot vērā to atkarību no fosilā kurināmā, ietverot ogles, kūdras un degslānekli, vai rūpnieciskajiem procesiem, kuros ir liela siltumnīcefekta gāzu emisijas intensitāte un vājākas spējas risināt ar pārkārtošanos saistītos jautājumus. Taisnīgas pārkārtošanās mehānismu veido trīs pīlāri: Taisnīgas pārkārtošanās fonds, ko īsteno dalītā pārvaldībā, īpaša taisnīgas pārkārtošanās shēma programmā *InvestEU* un publiskā sektora aizdevumu mehānisms, lai attiecīgajiem reģioniem piesaistītu papildu investīcijas.

Priekšlikumu par Taisnīgas pārkārtošanās fonda izveidi² Komisija pieņēma 2020. gada 14. janvārī. Tajā jo īpaši ir noteikts fonda īstenošanas saturs, darbības joma un piemērojamie noteikumi. Taisnīgas pārkārtošanās teritoriālie plāni ir svarīgi fonda plānošanā un īstenošanā — plānos ir jānorāda pārkārtošanās procesa galvenie posmi un laika grafiks, kā arī jānosaka teritorijas, kuras pārkārtošanās uz klimatneitrālu ekonomiku ietekmē vissmagāk.

Priekšlikuma par Taisnīgas pārkārtošanās fondu I pielikumā iekļauta arī metodoloģija, kas tiks izmantota, lai aprēķinātu dalībvalstu piešķirumu daļas minētā fonda ietvaros.

Priekšlikuma darbības joma un mērķis

Pašreizējā priekšlikumā publiskā sektora aizdevumu mehānisms veido Taisnīgas pārkārtošanās mehānisma trešo pīlāru. Tas atbalstīs publiskās investīcijas ar preferenciāliem aizdevumu nosacījumiem. Šādas investīcija palīdzēs teritorijām, kuras klimatiskā pārkārtošanās ietekmē vissmagāk, kā norādīts taisnīgas pārkārtošanās teritoriālajos plānos Taisnīgas pārkārtošanās fonda nolūkos.

Šo mehānismu veidos dotācija un aizdevuma elements. Dotācija, kas finansēta no ES budžetā piešķirtajiem ieņēmumiem un budžeta resursiem, saņēmējiem mazinās finansiālo slogu, ko rada finanšu partnera nodrošināta aizdevuma atmaksa. Lai gan dotācijas elementu 1,525 miljardu EUR apmērā ir plānots īstenot ar Eiropas Investīciju banku (EIB) kā finanšu partneri attiecībā uz 10 miljardiem EUR, ir paredzēta iespēja sadarboties ar citiem finanšu partneriem, lai laika gaitā izskatītu citus sadarbības veidus, jo īpaši gadījumā, ja vēlāk palielināsies ES resursi vai radīsies konkrētas grūtības īstenošanā. Ar ES atbalsta piešķirumu 1,525 miljardu EUR apmērā dotācijas elementam un EIB sniegtajiem aizdevumiem

¹ COM(2020) 21 final.

² COM(2020) 22 final.

10 miljardu EUR apmērā no saviem resursiem publiskā sektora aizdevumu mehānisma ietvaros ir plānots no 2021. līdz 2027. gadam mobilizēt publiskas investīcijas 25–30 miljardu EUR apmērā. Taču mazāk attīstītajos reģionos publiskajām struktūrām parasti ir vājākas publisko investīciju spējas. Tāpēc dotāciju likmēm, kas piemērojamas šādu struktūru veicinātajiem projektiem, vajadzētu būt salīdzinoši augstākām, taču tām nevajadzētu pārsniegt 20 % no aizdevuma (t. i., dotācijas segums nevar būt augstāks par 5 procentpunktiem). Mazāk attīstītie reģioni ir reģioni, kuros IKP uz vienu iedzīvotāju ir zemāks nekā 75 % no ES 27 dalībvalstu vidējā IKP, kā noteikts saskaņā ar kohēzijas politikas noteikumiem.

Mehānisma darba programmā tiks minēti kritēriji projektu atlasei un to prioritātes noteikšanai, ja pieprasījums pārsniegs finansējuma resursus valstu piešķirumos. Šādus kritērijus var precizēt uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus. Kritērijos tiks ņemts vērā tas, kā projekts palīdz sasniegt taisnīgas pārkārtošanās teritoriālajos plānos noteiktos mērķus, kopējo mērķi sekmēt reģionālo un teritoriālo konvergenci, kā arī dotācijas ieguldījums projektu dzīvotspējā. Prioritāte jānosaka projektiem, kas tieši sekmē klimatisko pārkārtošanos. Kritēriji var ietvert arī principu “energoefektivitāte pirmajā vietā”, kā noteikts Enerģētikas savienības pārvaldības regulā³, un atsaukties uz principiem un norādījumiem, kas minēti paziņojuma par Eiropas zaļā kursa investīciju plānu 4.2. iedaļā.

Mehānisma atbalsts var būt pieejams tikai dalībvalstīm, kurām ir vismaz viens taisnīgas pārkārtošanās teritoriālais plāns, kas izveidots saskaņā ar Regulas [TPF regula] 7. pantu un ko Komisija apstiprinājusi kā programmas daļu vai programmas grozījumu. Lai nodrošinātu piekļuvi mehānismam, dotācijas elements būs pieejams atbalsttiesīgiem dalībvalstu projektiem, izmantojot valsts iezīmētos piešķirumus, kas jāievēro pirmajā posmā (izteikti kā daļa no instrumenta kopējā pieejamā budžeta). Šādas nacionālās daļas tiks noteiktas, pamatojoties uz piešķirumu metodoloģiju, kas izklāstīta Regulas [TPF regula] I pielikumā.

Taču, lai šo mērķi saskaņotu ar vajadzību optimizēt mehānisma ekonomisko ietekmi un tā īstenošanu, šādi valstu piešķirumi būtu jāieņem tikai līdz 2024. gada 31. decembrim. Atlikušie ES atbalsta resursi mehānisma dotācijas elementam pēc minētā datuma būs pieejami bez jebkādam iepriekš piešķirtām nacionālajām daļām un atbilstoši konkurences principam ES līmenī. Gan Komisija, gan EIB pārbaudīs, vai piešķirumi starp dalībvalstīm 2021.–2027. gada laikposma pēdējos trijos gados nodrošina investīcijas prognozējamību un atbilst uz vajadzībām balstītai, kā arī reģionālās konverģences pieejai.

Mehānisms atbalstīs publiskās struktūras un aptvers plašu investīciju klāstu ar nosacījumu, ka šādas investīcijas palīdz apmierināt attīstības vajadzības, ko rada grūtības saistībā ar pārkārtošanos uz klimatneitrālu ekonomiku, kā izklāstīts taisnīgas pārkārtošanās teritoriālajos plānos. Projektējot šīs investīcijas, tiks saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām ņemta vērā piekļūstamība personām ar invaliditāti.

Atbalstot investīcijas, kas nerada pietiekamus ieņēmumus un kas bez dotācijas elementa citādi nesaņemtu finansiālu atbalstu, mehānisms tiecas sniegt publiskā sektora struktūrām papildu nepieciešamos resursus, lai risinātu sociālos, ekonomiskos un vidiskos sarežģījumus, ko rada klimatiskā pārkārtošanās. Tas dos iespēju publiskajām struktūrām, kuras saņemt lielāku

---

³ Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 11. decembra Regula (ES) 2018/1999 par enerģētikas savienības un rīcības klimata politikas jomā pārvaldību un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 663/2009 un (EK) Nr. 715/2009, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 94/22/EK, 98/70/EK, 2009/31/EK, 2009/73/EK, 2010/31/ES, 2012/27/ES un 2013/30/ES, Padomes Direktīvas 2009/119/EK un (ES) 2015/652 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 525/2013 (OV L 328, 21.12.2018., 1. lpp.).

publisko finansējumu, kļūt noturīgākām pret simetriskiem un asimetriskiem satricinājumiem, tai skaitā pret katastrofām.

Turklāt resursi ir paredzēti konsultatīvajam atbalstam, lai sekmētu atbalsttiesīgu projektu sagatavošanu, izstrādi un īstenošanu.

Papildināmība ar Taisnīgas pārkārtošanās mehānisma pirmo un otro pīlāru

Taisnīgas pārkārtošanās fonda (Taisnīgas pārkārtošanās mehānisma pirmais pīlārs) atbalsta tvērums skar tikai investīcijas, kas mazina sociālās un ekonomiskās izmaksas, ko rada noteikto teritoriju klimatiskā pārkārtošanās. Tas vērsts uz šādu teritoriju ekonomikas dažādošanu un attiecīgo strādājošo pārkvalifikāciju, palīdzību darba meklējumos un iekļaušanu darba tirgū, galvenokārt ar dotācijām. Taisnīgas pārkārtošanās mehānisma otrais un trešais pīlārs spēs atbalstīt plašāku investīciju klāstu gan nozaru, gan ģeogrāfiskā ziņā, lai stiprinātu Taisnīgas pārkārtošanās fonda darbības un mērķus. Tādējādi būs iespējams plašāk segt attīstības vajadzības, ciktāl atbalsts palīdzēs taisnīgas pārkārtošanās teritoriālajos plānos minētajiem reģioniem.

Atbalsts publiskā sektora aizdevumu mehānisma ietvaros arī papildinās finanšu produktus, ko piedāvā īpašā taisnīgas pārkārtošanās shēma programmā *InvestEU* (Taisnīgas pārkārtošanās mehānisma otrais pīlārs). Shēma ir paredzēta privāto investīciju piesaistīšanai un tādu publisko investīciju atbalstīšanai, kas rada pietiekami lielus ieņēmumus, lai būtu finansiāli dzīvotspējīgi, savukārt publiskā sektora aizdevumu mehānisms būs vērsts uz publiskajām investīcijām ar nepietiekamiem ieņēmumiem, kas netiktu finansēti ar aizdevumu bez dotācijas elementa.

Ņemot vērā atšķirību starp projektiem, to ekonomiskajām iezīmēm un paredzētajiem saņēmējiem, trijos pīlāros noteiktajiem iejaukšanās pasākumiem jābūt papildinošiem.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

• Juridiskais pamats

ES rīcība ir pamatota ar LESD 174. panta 1. punktu: “Savienība izstrādā un veic darbības, kas stiprina tās ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju. Savienība jo īpaši tiecas mazināt būtiskas dažādu reģionu attīstības līmeņa atšķirības un vismazāk attīstīto reģionu atpalicību.”

LESD 175. pantā (trešajā daļā) ir noteikts, ka, “ja izrādās, ka vajadzīga īpaša rīcība, kas nav fondu kompetencē, un neskarot pasākumus, par kuriem lēmumi pieņemti saskaņā ar Savienības politiku citās jomās, Eiropas Parlaments un Padome to var paredzēt saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru pēc apspriešanās ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju un Reģionu komiteju”.

ES atbalsts ir pamatots LESD 322. panta 1. punktā: “Eiropas Parlaments un Padome, pieņemot regulas saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru, pēc apspriešanās ar Revīzijas palātu pieņem: a) finanšu noteikumus, kuros jo īpaši nosaka budžeta apstiprināšanas un īstenošanas, kā arī aprēķinu uzrādīšanas un revīzijas procedūru; b) noteikumus, kas nosaka finanšu jomas subjektu atbildības kontroli, jo īpaši kredītrīkotāju un grāmatvežu atbildības kontroli.”

• Subsidiaritāte un proporcionalitāte

To sarežģītumu mērogs, ko izraisa pārkārtošanās uz klimatneitrālu ekonomiku un risina Taisnīgas pārkārtošanās mehānisms, rada nepieciešamību pēc ES rīcības. Ar pārkārtošanos saistītajiem sarežģītumiem ir ES līmeņa dimensija un mērogs, tāpēc tos efektīvāk var risināt ES līmenī.

Konkrēti — publisko struktūru spēja piekļūt finansējumam, lai īstenotu investīcijas, kas nerada pietiekamus ieņēmumus, būtu jāuzlabo, sniedzot dotāciju atbalstu.

Šāda dotāciju atbalsta sniegšana ES līmenī, izmantojot tiešu pārvaldību, nodrošina visu dalībvalstu publiskajām struktūrām vienlīdzīgu piekļuvi, lai palīdzētu teritorijām, kuras klimatiskā pārkārtošanās ietekmē vismagāk, kā norādīts taisnīgas pārkārtošanās teritoriālajos plānos. Mehānisma dotācijas elements kopā ar EIB sniegto aizdevumu palielina arī citu finansēšanas avotu vai iestāžu ieinteresētību saistībā ar attiecīgajām investīcijām.

Turklāt mehānisma izstrādē ir ievērots proporcionalitātes princips, sniedzot īslaicīgi iezīmētas nacionālās daļas un diferencētus dotāciju atbalsta līmeņus atkarībā no attiecīgās teritorijas attīstības līmeņa.

- **Juridiskā instrumenta izvēle**

Saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru, kā noteikts Līguma 175. panta 3. punktā, izvēlētais instruments ir Eiropas Parlamenta un Padomes regula.

3. IETEKMES NOVĒRTĒJUMS UN APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Komisija 2018. gada maijā un jūnijā pieņēma priekšlikumus ilgtermiņa budžetam laikposmam pēc 2020. gada un nākamās paaudzes programmām un fondiem. Kā šā procesa neatņemamu daļu, lai apkopotu visu ieinteresēto personu viedokļus par to, kā maksimāli izmantot katru ES budžeta euro, Komisija rīkoja vairākas sabiedriskas apspriešanas, kas aptvēra galvenās izdevumu programmas.

Sabiedriskā apspriešana par ES ilgtermiņa budžetu kohēzijas jomā notika no 2018. gada 10. janvāra līdz 2018. gada 9. martam, un tajā tika saņemtas 4395 atbildes. 85 % respondentu uzskata, ka pāreja uz mazoglekļa un aprites ekonomiku, nodrošinot vides aizsardzību un klimatnoturību, ir svarīgs uzdevums. Tomēr tikai 42 % respondentu uzskata, ka pašreizējās programmās/fondos šis uzdevums tiek pienācīgi risināts.

Sarunu kontekstā par ilgtermiņa budžetu laikposmam pēc 2020. gada Eiropas Parlaments savā 2018. gada 14. novembra rezolūcijā aicināja ieviest īpašu piešķirumu (4,8 miljardi EUR) jaunam Enerģētikas taisnīgas pārkārtošanas fondam, lai risinātu jautājumus saistībā ar sociālo, sociālekonomisko un vidisko ietekmi, ko izjūt darba ņēmēji un kopienas, kuras negatīvi ietekmējusi pāreja no tādām nozarēm, kuras atkarīgas no oglekļa dioksīda.

Šo aicinājumu atbalstīja Reģionu komiteja, kas izstrādājusi atzinumu⁴ par sociālekonomiskajām strukturālajām pārmaiņām Eiropas ogļu ieguves reģionos, aicinot piešķirt papildu līdzekļus, kas palīdzētu risināt ogļu ieguves reģionu īpašās vajadzības. Šajā sakarā atzinumā ierosināts piešķirt 4,8 miljardus EUR jaunam Enerģētikas taisnīgas pārkārtošanas fondam, kas paredzēts, lai mazinātu pārejas sociālo, sociālekonomisko un vidisko ietekmi šajos reģionos.

Eiropadome 2019. gada 18. oktobra secinājumos uzsvēra apņēmību, ka ES, īstenojot Parīzes nolīgumu, turpinās rādīt priekšzīmi sociāli taisnīgā un zaļā pārejā. Eiropadome 2019. gada 12. decembra secinājumos arī apstiprināja mērķi līdz 2050. gadam panākt klimatneitrālu ES saskaņā ar Parīzes nolīguma mērķiem. Tā arī apstiprināja principu par pielāgota atbalsta

---

⁴ Eiropas Reģionu komiteja, atzinums “Sociālā un ekonomiskā pārveide Eiropas ogļu ieguves reģionos”, 136. plenārā sesija, 2019. gada 7.–9. oktobris, ECON-VI/041.

sniegšanu reģioniem un nozarēm, ko pārkārtošanās skar vissmagāk, izmantojot Taisnīgas pārkārtošanās mehānismu, tostarp Taisnīgas pārkārtošanās fondu, kopā arī īpašu taisnīgas pārkārtošanās shēmu programmā *InvestEU* un publiskā sektora aizdevumu mehānismu.

- **Ietekmes novērtējums**

Priekšlikumam Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par Eiropas Reģionālās attīstības fondu un Kohēzijas fondu⁵ pievienots ietekmes novērtējums⁶, kurā apstiprināta minētajiem fondiem ierosinātā īstenošanas sistēma.

Ietekmes novērtējumā tika aplūkotas arī problēmas, kas jārisina nākamajā daudzgadu finanšu shēmā un kohēzijas politikā. Tajā apstiprināts, ka saskaņā ar sabiedriskās apspriešanas rezultātiem ir jāatbalsta enerģētikas tīra un taisnīga pārkārtošana, izmantojot īpašu politikas mērķi un atbilstošu tematiskās koncentrācijas mehānismu (sk. 2.2. un 3.2. nodaļu).

Tāpēc Taisnīgas pārkārtošanās mehānisma mērķis ir pamatots, jo tā uzdevums ir nodrošināt enerģētikas taisnīgu pārkārtošanu, mazinot ekonomiskās un sociālās izmaksas, ko rada pāreja uz klimatneitrālu ekonomiku. Taisnīgas pārkārtošanās mehānisms, izmantojot tā trešo pīlāru, atbalstīs vissmagāk skartās teritorijas, risinās pārkārtošanas radītās attīstības problēmas un sniegs publiskā sektora struktūrām resursus, ko ieguldīt projektos, kas veicina pārkārtošanos uz klimatneitralitāti.

Ietekmes novērtējumā tika norādīts arī uz enerģētikas pārkārtošanas nevienmērīgo ietekmi (sk. 3.3. nodaļu). Tajā jo īpaši tika uzsvērtas problēmas, ar kurām saskaras vissmagāk ietekmētie reģioni, jo tie ir atkarīgi no cietā kurināmā ražošanas un to elektroenerģijas ražošanas struktūrā ir liels cietā kurināmā īpatsvars. Novērtējumā ir pamatots priekšlikums koncentrēt Taisnīgas pārkārtošanās mehānisma trešo pīlāru uz vissmagāk skartajām teritorijām un priekšlikums uz laiku iezīmēt nacionālās daļas dotācijas elementam saskaņā ar metodoloģiju, kas ierosināta Taisnīgas pārkārtošanās fonda ietvaros.

Iepriekš minētā analīze un ietekmes novērtējums atbalsta Taisnīgas pārkārtošanās mehānisma trešā pīlāra mērķus un galvenās iezīmes.

To nozaru tvērums, kurās ir gaidāmi ieguvumi no investīciju atbalsta, ir ļoti plašs un potenciāli aptver visas publiskās investīcijas, kas ir publisko struktūru kompetencē, un var ietvert, piemēram, enerģētikas un transporta infrastruktūru, centralizētās siltumapgādes tīklus, sabiedrisko transportu, energoefektivitātes pasākumus, tostarp ēku atjaunošanu, investīcijas, kas atbalsta pārkārtošanos uz aprites ekonomiku, zemes atjaunošanu un dekontamināciju, kā arī prasmju pilnveidi, pārkvalifikāciju, apmācību un sociālo infrastruktūru. Atbalstītie pasākumi tiks noteikti pielāgotā veidā, ņemot vērā konkrētās attīstības vajadzības, kas izklāstītas katrā taisnīgas pārkārtošanās teritoriālajā plānā.

Priekšlikumu papildina dienestu darba dokuments, kurā izklāstīti apsvērumi un pamatojums mehānisma izveidei kopā ar plānotajiem mehānismiem gūto sasniegumu uzraudzībai un novērtēšanai.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Ierosinātais kopējais mehānisma dotācijas elementa budžets ir 1,525 miljardi EUR. Šo summu ir paredzēts finansēt galvenokārt ar piešķirtajiem ieņēmumiem 1,275 miljardi EUR un daļēji ar daudzgadu finanšu shēmā (DFS) 2021. līdz 2027. gadam paredzētajām apropriācijām 250 miljoni EUR apmērā.

---

⁵ COM(2018) 372 final.

⁶ SWD(2018) 282 final.

1 miljardu EUR no paredzētajiem piešķirtajiem ieņēmumiem radītu aplēstie pārpalikumi no Eiropas Stratēģisko investīciju fonda (ESIF) uzkrājumiem pēc to veidošanas posma, kas noslēgsies 2022. gadā. ESIF regulā noteiktā ES galvojuma 26 miljardu EUR apmērā uzkrāšanas likme ir 35 %, kas nozīmē, ka ESIF galvojuma fondā jāglabā 9,1 miljards EUR. Uzkrājumu veidošana ir plānota laikposmā no 2015. gada līdz 2020. gadam attiecībā uz saistībām un no 2016. gada līdz 2022. gadam attiecībā uz maksājumiem. ESIF regulā paredzētais investīciju laikposma beigu termiņš ir 2020. gada 31. decembrī apstiprinājumiem un 2022. gada 31. decembrī EIB un Eiropas Investīciju fonda (EIF) līgumu parakstīšanai ar saņēmējiem vai finanšu starpniekiem. Uzkrājumu likme 35 % līmenī ir noteikta, pamatojoties uz novērtējumu, ko Komisija veica 2016. gada septembrī un kurā potenciālie zaudējumi aplēsti 33,4 % apmērā. Pašreizējās potenciālo zaudējumu aplēses, kuru pamatā ir EIB un EIF sniegtie 2019. gada 31. decembra dati, ir zem minētā līmeņa. Zemāks uzkrājumu līmenis galvenokārt ir saistīts ar šādiem apstākļiem:

- kopējā galvojuma pieprasījumu summa 180,2 miljoni EUR apmērā pirmajos četros gados ir zemāka par konservatīvajiem pieņēmumiem, kas izmantoti potenciālo zaudējumu aplēsēs;
- faktiskās ar ES galvojumu segtās finansējuma izmaksas līdz šim ir bijušas zemākas par gaidītajām labvēlīgas procentu likmju situācijas dēļ;
- valūtas kursa risks ir zemāks par gaidīto, ko lielā mērā noteica Apvienotās Karalistes izstāšanās no ES.

Šajā kontekstā var prognozēt, ka ES galvojumā netiks izmantoti 1,17 miljardi EUR no uzkrājuma, tāpēc ierosinātajam mehānismam varētu piešķirt 1 miljardu EUR. Šos ieņēmumus plānots piešķirt no 2023. gada, tiklīdz EIB un EIF būs parakstījuši kopējo ESIF portfeli un būs iespējams veikt precīzākas potenciālo zaudējumu aplēses. Tikmēr ESIF galvojuma uzkrājumu veidošana būtu jāturpina, kā sākotnēji plānots, jo zemais zaudējumu līmenis pirmajos četros gados nenosaka ESIF portfeļa turpmāko situāciju.

Atlikusī summa 525 miljoni EUR tiks daļēji finansēta no ES budžeta resursiem 250 miljoni EUR apmērā faktiskajās cenās. Priekšlikums tiks izmantots sarunās par nākamo DFS un, domājams, tiks integrēts vispārējās vienošanās par nākamo DFS satvarā.

Visbeidzot, priekšlikums tiks finansēts ar 275 miljoniem EUR piešķirto ieņēmumu no to finanšu instrumentu atmaksām, kas izveidoti ar šīs regulas I pielikumā minētajām programmām. Ar atmaksājumiem no tiem pašiem finanšu instrumentiem ir ierosināts arī finansēt 1 miljardu EUR no programmas *InvestEU* uzkrājuma. Pašreizējā aplēse par atmaksājumiem no minētajiem finanšu instrumentiem no 2021. gada līdz 2032. gadam ir 2,1 miljards EUR no 5,9 miljardiem aktīvu, kas paredzēti līdz 2020. gada 31. decembrim, — pietiekami, lai segtu programmas *InvestEU* un publiskā sektora aizdevumu mehānisma vajadzības.

Saskaņā ar Finanšu regulas 21. panta 6. punktu un 22. pantu budžeta pozīcijās, kas katrā gada budžetā kā piešķirtie ieņēmumi paredzētas publiskā sektora aizdevumu mehānismam un programmai *InvestEU*, šim mehānismam un programmai piešķiramā aplēstā gada ieņēmumu summa tiks attiecīgi norādīta Komisijas ierosinātā gada budžeta projekta vispārīgajās piezīmēs.

No finansējuma dotācijas elementam līdz 25 miljoniem EUR piešķirto ieņēmumu tiks sadalīti konsultatīvajiem pakalpojumiem, kuri atbalsta atbalsttiesīgu projektu sagatavošanu un īstenošanu.

5. CITI ELEMENTI

• Detalizēts konkrētu priekšlikuma noteikumu skaidrojums

Tiesisko regulējumu veido īpašs priekšlikums Regulai par publiskā sektora aizdevumu mehānismu, un tajā galvenā uzmanība ir vērsta uz šādiem aspektiem:

- priekšmeta un mehānisma darbības jomas noteikšana;
- mehānisma mērķu noteikšana;
- budžeta resursu un secīgās piekļuves valsts īslaicīgi iezīmēto piešķirumu daļām izklāsts;
- īstenošanas metodes noteikšana tiešā pārvaldībā;
- atbilstības nosacījumu noteikšana;
- dotāciju nolīgumu izbeigšanas nosacījumu izklāsts;
- atbalsta veida un piemērojamo dotācijas likmju noteikšana.

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA**par publiskā sektora aizdevumu mehānismu Taisnīgas pārkārtošanās mehānisma ietvaros**

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 175. panta trešo daļu un 322. panta pirmo daļu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu⁷,

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu⁸,

ņemot vērā Revīzijas palātas atzinumu,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

tā kā:

- (1) Komisija 2019. gada 11. decembrī pieņēma paziņojumu par Eiropas zaļo kursu⁹, kurā sniegts ceļvedis virzībai uz jaunu Eiropas izaugsmes politiku un noteikti vērienīgi mērķi klimata pārmaiņu ietekmes mazināšanai un vides aizsardzībai. Saskaņā ar mērķi līdz 2050. gadam Eiropas Savienībā efektīvi un taisnīgi panākt klimatneitralitāti Eiropas zaļais kurss ierosināja Taisnīgas pārkārtošanās mehānismu, tostarp Taisnīgas pārkārtošanās fondu, lai nevienu neatstātu novārtā. Klimata pārmaiņu un vides degradācijas kaitīgajai ietekmei visvairāk pakļauti ir visneaizsargātākie reģioni un cilvēki. Taču, lai pārvaldītu pārkārtošanos, ir vajadzīgas ievērojamas strukturālās izmaiņas.
- (2) Komisija 2020. gada 14. janvārī pieņēma paziņojumu par Eiropas zaļā kursa investīciju plānu¹⁰, izveidojot Taisnīgas pārkārtošanās mehānismu, kas pievēršas tiem reģioniem un nozarēm, kurus pārkārtošanās skar vissmagāk, ņemot vērā to atkarību no fosilā kurināmā, ietverot ogles, kūdras un degslānekli, vai rūpnieciskajiem procesiem, kuros ir liela siltumnīcefekta gāzu emisijas intensitāte, un kuriem ir vājākas spējas finansēt nepieciešamās investīcijas. Taisnīgas pārkārtošanās mehānismu veido trīs pīlāri: Taisnīgas pārkārtošanās fonds, ko īsteno dalītā pārvaldībā, īpaša taisnīgas pārkārtošanās shēma programmā *InvestEU* un publiskā sektora aizdevumu mehānisms, lai attiecīgajiem reģioniem piesaistītu papildu investīcijas.

---

⁷ OV C [...], [...], [...]. lpp.

⁸ OV C [...], [...], [...]. lpp.

⁹ COM(2019) 640 final.

¹⁰ COM(2020) 21 final.

- (3) Priekšlikumu par Taisnīgas pārkārtošanās fonda izveidi Komisija pieņēma 2020. gada 14. janvārī¹¹. Labākai fonda plānošanai un īstenošanai ir jāpieņem taisnīgas pārkārtošanās teritoriālie plāni, kuros noteiktas pārkārtošanās procesa galvenās darbības un laika grafiks, kā arī minētas teritorijas, kuras vismagāk skar pārkārtošanās uz klimatneitrālu ekonomiku un kurām ir vajākas spējas risināt ar pārkārtošanos saistītos sarežģījumus.
- (4) Būtu jānodrošina publiskā sektora aizdevumu mehānisms ("PSAM"). Tas veido Taisnīgas pārkārtošanās mehānisma trešo pīlāru, kas atbalsta publiskā sektora struktūru investīcijas. Šādām investīcijām būtu jāatbilst attīstības vajadzībām, ko rada ar pārkārtošanos saistītie sarežģījumi, kuri izklāstīti Komisijas pieņemtajos taisnīgas pārkārtošanās teritoriālajos plānos. Paredzētajiem atbalsta pasākumiem vajadzētu būt saskanīgiem ar abos pārējos Taisnīgas pārkārtošanās mehānisma pīlāros atbalstītajiem pasākumiem un būtu jāpapildina tie.
- (5) Lai uzlabotu pārkārtošanās skarto teritoriju ekonomikas dažādošanu, PSAM būtu jāaptver plašs investīciju klāsts ar nosacījumu, ka tās palīdz segt attīstības vajadzības pārkārtošanās procesā uz klimatneitrālu ekonomiku, kā izklāstīts taisnīgas pārkārtošanās teritoriālajos plānos. Atbalstītās investīcijas var apvert enerģētikas un transporta infrastruktūru, centralizētās siltumapgādes tīklus, zaļo mobilitāti, viedu atkritumu apsaimniekošanu, tīras enerģijas un energoefektivitātes pasākumus, ietverot ēku atjaunošanu un pārbūvi, investīcijas, kas atbalsta pārkārtošanos uz aprites ekonomiku, zemes atjaunošanu un dekontamināciju, kā arī prasmju pilnveidi, pār kvalifikāciju, apmācību un sociālo infrastruktūru, ieskaitot sociālos mājokļus. Infrastruktūras attīstīšana var ietvert arī risinājumus, kas sekmē noturību pret katastrofām. Priekšroka būtu jādod visaptverošu investīciju pieejai, jo īpaši teritorijās ar svarīgām vajadzībām saistībā ar pārkārtošanos. Var tikt atbalstītas arī investīcijas citās jomās, ja tās atbilst pieņemtajiem taisnīgas pārkārtošanās teritoriālajiem plāniem. Atbalstot investīcijas, kas nerada pietiekamus ieņēmumus, PSAM tiecas publiskā sektora struktūrām sagādāt papildu resursus, kas nepieciešami, lai risinātu sociālos, ekonomiskos un vidiskos sarežģījumus, ko rada ar klimatisko pārkārtošanos saistītā pielāgošanās. Lai varētu noteikt investīcijas ar augstu labvēlīgo ietekmi uz vidi, kas ir atbalstītīgas saskaņā ar PSAM, var izmantot ES taksonomiju attiecībā uz vidiski ilgtspējīgām saimnieciskajām darbībām.
- (6) Uz šo regulu attiecas horizontālie finanšu noteikumi, ko pieņēmis Eiropas Parlaments un Padome, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 322. pantu. Šie noteikumi ir paredzēti Finanšu regulā un jo īpaši nosaka procedūru budžeta izveidei un izpildei, izmantojot dotācijas, iepirkumu, godalgas, netiešu izpildi, un paredz finanšu dalībnieku atbildības pārbaudes. Noteikumi, kas pieņemti, pamatojoties uz LESD 322. pantu, attiecas arī uz to, kā vispārīgu trūkumu gadījumā attiecībā uz tiesiskumu dalībvalstīs tiek aizsargāts Savienības budžets, jo tiesiskuma ievērošana ir būtisks pareizas finanšu pārvaldības un rezultatīva ES finansējuma priekšnoteikums.
- (7) PSAM būtu jāsniedz atbalsts ES sniegto dotāciju veidā, tās apvienojot ar finanšu partneru sniegtajiem aizdevumiem. Dotācijas elementa finansējums, ko tiešā pārvaldībā īsteno Komisija, būtu jāsniedz kā ar izmaksām nesaistīts finansējums saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES, Euratom) 2018/1046 ("Finanšu regula")¹² 125. pantu. Šādam finansējuma veidam būtu jāpalīdz stimulēt

¹¹ COM (2020) 22 final.

¹² Regula (ES, Euratom) Nr. 2018/1046.

projekta veicinātājus piedalīties PSAM mērķu sasniegšanā un to efektīvi sekmēt atbilstoši aizdevuma apmēram. Aizdevuma elements būtu jānodrošina Eiropas Investīciju bankai ("EIB"). PSAM var arī paplašināt, iekļaujot citus finanšu partnerus, kas nodrošina aizdevuma elementu, ja kļūst pieejami papildu resursi dotācijas elementam vai tas ir nepieciešams pareizai īstenošanai.

- (8) Ir gaidāms, ka 250 000 000 EUR no PSAM dotācijas elementa saskaņā ar jauno DFS priekšlikumu tiks finansēti no ES budžeta, un ikgadējā budžeta procedūrā tiem būtu jāveido galvenā atsaucis summa Eiropas Parlamentam un Padomei Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas 2013. gada 2. decembra Iestāžu nolīguma par budžeta disciplīnu, sadarbību budžeta jautājumos un pareizu finanšu pārvaldību¹³ 17. punkta nozīmē.
- (9) 275 000 000 EUR no PSAM dotācijas elementa ir jāfinansē ar atmaksājumiem no finanšu instrumentiem, kas izveidoti ar šīs regulas I pielikumā minētajām programmām. Šādi ieņēmumi tiek gūti no izbeigtām programmām, kas ir neatkarīgas no PSAM, un būtu jāuzskata par ārējiem piešķirtajiem ieņēmumiem, atkāpjoties no Finanšu regulas 21. panta 3. punkta f) apakšpunkta, pamatojoties uz LESD 322. panta 1. punktu.
- (10) 1 000 000 000 EUR no PSAM dotācijas elementa būtu jāfinansē ar prognozējamo uzkrājuma pārpalikumu no ES galvojuma, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2015/1017, ar kuru izveidots arī Eiropas Stratēģisko investīciju fonds ("ESIF regula")¹⁴. Tāpēc būtu vajadzīga atkāpe no Finanšu regulas 213. panta 4. punkta a) apakšpunkta, kurā paredzēts pienākums jebkādu budžeta garantijas uzkrājuma pārpalikumu atmaksāt budžetā, lai šādu pārpalikumu piešķirtu PSAM. Piešķirtie ieņēmumi būtu jāuzskata par ārējiem piešķirtajiem ieņēmumiem, atkāpjoties no Finanšu regulas 21. panta 3. punkta f) apakšpunkta, pamatojoties uz LESD 322. panta 1. punktu.
- (11) Saskaņā ar Finanšu regulas 12. panta 4. punkta c) apakšpunktu apropriācijas, kas atbilst ārējiem piešķirtajiem ieņēmumiem, būtu automātiski jāpārnes uz turpmāko programmu vai darbību. Šāds noteikums ļauj savienot piešķirto ieņēmumu daudzgadu grafiku ar PSAM finansēto projektu īstenošanu.
- (12) Lai veicinātu projektu sagatavošanu, izstrādi un īstenošanu, būtu jāparedz arī resursi konsultatīvajam atbalstam.
- (13) Lai nodrošinātu, ka visām dalībvalstīm ir iespēja izmantot dotācijas elementu, būtu jāizveido mehānisms valstu iezīmēto daļu, kas jāievēro pirmajā posmā, noteikšanai, pamatojoties uz Taisnīgas pārkārtošanās fonda regulā ierosināto sadales koeficientu. Taču, lai šo mērķi saskaņotu ar vajadzību optimizēt mehānisma ekonomisko ietekmi un tā īstenošanu, šādi valstu piešķirumi nebūtu jāiezīmē pēc 2024. gada 31. decembra. Pēc šī datuma dotācijas elementam pieejamie atlikušie resursi būtu jānodrošina bez jebkādam iepriekš piešķirtām nacionālajām daļām un atbilstoši konkurences principam

¹³ OV C 373, 20.12.2013., 1. lpp.

http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_2013.373.01.0001.01.ENG&toc=OJ:C:2013:373:TOC

¹⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes 2015. gada 25. jūnija Regula (ES) 2015/1017 par Eiropas Stratēģisko investīciju fondu, Eiropas Investīciju konsultāciju centru un Eiropas Investīciju projektu portālu, ar ko groza Regulas (ES) Nr. 1291/2013 un (ES) Nr. 1316/2013 — Eiropas Stratēģisko investīciju fonds (OV L 169, 1.7.2015., 1. lpp.).

ES līmenī, vienlaikus nodrošinot investīciju prognozējamību un ievērojot uz vajadzībām balstītu un reģionālās konverģences pieeju.

- (14) Darba programmā un uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus būtu jānosaka konkrēti atbilstības nosacījumi un piešķiršanas kritēriji. Šādos atbilstības nosacījumos un piešķiršanas kritērijos būtu jāņem vērā projekta lietderīgums taisnīgas pārkārtošanās teritoriālajos plānos izklāstīto attīstības vajadzību kontekstā, kopējais mērķis veicināt reģionālo un teritoriālo konverģenci, kā arī dotācijas elementa nozīmīgums projekta dzīvotspējai. Ar šo regulu izveidotajam ES atbalstam tādējādi vajadzētu būt pieejamam tikai dalībvalstīm, kurām ir vismaz viens pieņemts taisnīgas pārkārtošanās teritoriālais plāns. Darba programmā un uzaicinājumos iesniegt priekšlikumus tiks ņemti vērā arī dalībvalstu iesniegtie taisnīgas pārkārtošanās teritoriālie plāni, lai nodrošinātu saskaņotību un konsekveni starp mehānisma dažādajiem pilāriem.
- (15) Atbalsts PSAM ietvaros būtu jāsniedz tikai projektiem, kas nerada pietiekamu pašu ieņēmumu plūsmu, lai tie būtu finansiāli dzīvotspējīgi, un tie būtu jāfinansē tikai ar aizdevumiem, kas sniegti atbilstoši tirgus noteikumiem. Pašu ieņēmumiem būtu jāatbilst ieņēmumiem (izņemot budžeta pārnesumus), ko tieši rada projektā īstenotās darbības, piemēram, tirdzniecība, nodevas vai maksas un papildu uzkrājumi, ko rada esošo aktīvu uzlabošana.
- (16) Tā kā dotācijas elementam būtu jāatspoguļo dalībvalstu reģionu dažādās attīstības vajadzības, šāds atbalsts būtu jāmodulē. Ņemot vērā, ka publiskā sektora struktūrām mazāk attīstītajos reģionos, kā noteikts Regulas [jaunā KNR] 102. panta 2. punktā, parasti ir vājākas publisko investīciju spējas, dotācijas likmēm, ko piemēro šādām struktūrām izsniegtajiem aizdevumiem, vajadzētu būt salīdzinoši augstākām.
- (17) Lai nodrošinātu efektīvu PSAM īstenošanu, var būt nepieciešams sniegt konsultatīvo atbalstu attiecībā uz projektu sagatavošanu, izstrādi un īstenošanu. Šāds atbalsts būtu jāsniedz, izmantojot konsultāciju centru *InvestEU*.
- (18) Lai paātrinātu īstenošanu un nodrošinātu, ka resursi tiek izmantoti laikus, šajā regulā būtu jānosaka īpaši aizsardzības pasākumi, kas jāiekļauj dotācijas nolīgumos. Šī mērķa nolūkā Komisijai, ievērojot proporcionalitātes principu, vajadzētu spēt samazināt vai izbeigt jebkādu ES atbalstu, ja projekta īstenošanā nav vērojams progress. Finanšu regulā ir paredzēti noteikumi par ES budžeta īstenošanu. Lai nodrošinātu konsekveni ES finansējuma programmu īstenošanā, Finanšu regula būtu jāpiemēro dotācijas elementam un konsultatīvā atbalsta resursiem, kas paredzēti PSAM.
- (19) Saskaņā ar Finanšu regulu un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, Euratom) Nr. 883/2013, Padomes Regulu (Euratom, EK) Nr. 2988/95, Regulu (Euratom, EK) Nr. 2185/96 un Regulu (ES) 2017/1939 Savienības finanšu intereses jāaizsargā, piemērojot samērīgus pasākumus, ietverot pārkāpumu un krāpšanas gadījumu novēršanu, konstatēšanu, labošanu un izmeklēšanu, zaudēto, kļūdaini izmaksāto vai nepareizi izmantoto līdzekļu atgūšanu un — vajadzības gadījumā — administratīvus un finansiālus sodus. Konkrētāk — saskaņā ar Regulu (Euratom, EK) Nr. 2185/96 un Regulu (ES, Euratom) Nr. 883/2013 Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) var veikt administratīvu izmeklēšanu, ietverot pārbaudes uz vietas un inspekcijas, lai noteiktu, vai ir notikusi krāpšana, korupcija vai jebkāda cita nelikumīga darbība, kas ietekmē Savienības finanšu intereses. Saskaņā ar Regulu (ES) 2017/1939 Eiropas Prokuratūra (*EPPO*) var izmeklēt un ierosināt kriminālvajāšanu par noziedzīgiem nodarījumiem, kas skar Savienības finanšu intereses, kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2017/1371. Saskaņā ar Finanšu regulu jebkurai personai vai struktūrai, kas saņem ES finansējumu, ir pilnībā jāsadarbojas ES finanšu interešu

aizsardzībā, jāpiešķir Komisijai, *OLAF*, *EPPO* nepieciešamās tiesības un piekļuve attiecībā uz tām dalībvalstīm, kuras piedalās ciešākā sadarbībā saskaņā ar Regulu (ES) 2017/1939, un Eiropas Revīzijas palātai, kā arī jānodrošina līdzvērtīgu tiesību piešķiršana jebkādam trešajām personām, kas iesaistītas ES finansējuma īstenošanā.

- (20) Lai papildinātu un grozītu atsevišķus nebūtiskus šīs regulas elementus, būtu jādeleģē Komisijai pilnvaras pieņemt aktus saskaņā ar LESD 290. pantu attiecībā uz dažu īstenošanas uzdevumu turpmāku deleģēšanu izpildaģentūrām, kā arī pilnvaras grozīt šīs regulas II pielikumā ietvertos elementus attiecībā uz galvenajiem darbības rādītājiem. Ir īpaši būtiski, lai Komisija, veicot sagatavošanas darbus, varētu rīkot atbilstīgas apspriešanās, arī ekspertu līmenī, un lai minētās apspriešanās tiktu rīkotas saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu. Jo īpaši, lai deleģēto aktu sagatavošanā nodrošinātu vienādu dalību, Eiropas Parlaments un Padome visus dokumentus saņem vienlaicīgi ar dalībvalstu ekspertiem, un minēto iestāžu ekspertiem ir sistemātiska piekļuve Komisijas ekspertu grupu sanāksmēm, kurās notiek deleģēto aktu sagatavošana.
- (21) Lai līdz 2024. gada 31. decembrim noteiktu piemērotu finanšu satvaru PSAM dotācijas elementam, Komisijai būtu jāpiešķir īstenošanas pilnvaras noteikt pieejamos valstu piešķirumus, kas izteikti kā PSAM kopējā finansējuma daļas katrai dalībvalstij, saskaņā ar Regulas [TPF regula] I pielikumā izklāstīto metodoloģiju. Īstenošanas pilnvaras būtu jāpiešķir bez komiteju procedūrām, jo daļas tieši izriet no iepriekš noteiktas aprēķināšanas metodoloģijas piemērošanas.
- (22) Šīs regulas mērķi, proti, publisko investīciju izmantošanu teritorijās, kuras vissmagāk skar pārkārtošanās uz klimatneitralitāti, risinot attiecīgās attīstības vajadzības, dalībvalstis vienas pašas nevar sasniegt pietiekamā mērā. Galvenie tā iemesli ir publisko struktūru grūtības atbalstīt investīcijas, kas nerada pietiekamas pašu ieņēmumu plūsmas un palīdz teritorijām, kuras vissmagāk skar klimatiskā pārkārtošanās, bez ES dotāciju atbalsta un vajadzības pēc saskanīgas īstenošanas satvara tiešā pārvaldībā. Tā kā minētos mērķus var labāk sasniegt ES līmenī, ES var pieņemt pasākumus saskaņā ar LES 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā regulā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai,

IR PIENĒMUŠI ŠO REGULU.

I NODAĻA VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

1. pants

Priekšmets un darbības joma

Šajā regulā paredzēts publiskā sektora aizdevumu mehānisms ("PSAM"), ar kuru atbalsta publiskā sektora struktūras, apvienojot dotācijas no ES budžeta ar finanšu partneru piešķirtiem aizdevumiem, un ir noteikti PSAM mērķi. Tajā ir paredzēti noteikumi attiecībā uz PSAM ietvaros sniegtā ES atbalsta dotācijas elementu, jo īpaši aptverot tā budžetu laikposmam no 2021. gada līdz 2027. gadam, ES atbalsta veidus un atbilstības noteikumus.

PSAM sniedz atbalstu ES teritorijām, kuras saskaras ar ievērojamām sociālajām, vidiskajām un ekonomiskajām grūtībām, ko izraisa pārkārtošanās process uz klimatneitrālu ES ekonomiku līdz 2050. gadam.

2. pants *Definīcijas*

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

1. “administratīvs nolīgums” ir tiesību instruments, ar ko izveido sadarbības satvaru starp Komisiju un finanšu partneriem, nosakot attiecīgos uzdevumus un pienākumus PSAM īstenošanā saskaņā ar šīs regulas noteikumiem;
2. “saņēmējs” ir publiskā sektora tiesību subjekts, kas kādā dalībvalstī ir izveidots kā publisko tiesību subjekts vai privāttiesību struktūra, kurai uzticēts sabiedrisko pakalpojumu uzdevums un ar kuru PSAM ietvaros ir parakstīts dotācijas nolīgums;
3. “finanšu partneri” ir EIB vai citas starptautiskas finanšu iestādes, valsts attīstību veicinošas bankas un finanšu iestādes, ar kurām Komisija paraksta administratīvu nolīgumu par sadarbību PSAM ietvaros;
4. “projekts” ir jebkāda finansiāli un tehniski neatkarīga darbība, kuru Komisija atzinusi par atbalsttiesīgu un kurai ir iepriekš noteikts mērķis un konkrēts laikposms, kurā tā jāīsteno un jāpabeidz;
5. “taisnīgas pārkārtošanās teritoriālais plāns” ir plāns, kas izveidots saskaņā ar Regulas [TPF regula] 7. pantu un ko apstiprinājusi Komisija;
6. “aizdevuma shēma” ir aizdevums, ko saņēmējam piešķirushi finanšu partneri, lai PSAM ietvaros finansētu vairāku iepriekš nosakāmu projektu kopumu.

3. pants *Mērķi*

1. PSAM vispārīgais mērķis ir risināt nopietnas sociālekonomiskās problēmas, ko rada pārkārtošanās uz klimatneitrālu ekonomiku, lai palīdzētu tām ES teritorijām, kas minētas taisnīgas pārkārtošanās teritoriālajos plānos, ko dalībvalstis sagatavojušas saskaņā ar Regulas [TPF regula] 7. pantu.
2. PSAM konkrētais mērķis ir palielināt publiskā sektora investīcijas, kas apmierina taisnīgas pārkārtošanās teritoriālajos plānos minēto reģionu attīstības vajadzības, atvieglojot tādu projektu finansēšanu, kuri paši nerada pietiekamu ieņēmumu plūsmu un kuri netiktu finansēti bez dotācijas atbalsta elementa no ES budžeta.
3. Tiecoties sasniegt 2. punktā minēto konkrēto mērķi, šīs regulas nolūks ir arī vajadzības gadījumā sniegt konsultatīvo atbalstu atbalsttiesīgu projektu sagatavošanā, izstrādē un īstenošanā. Šādu konsultatīvo atbalstu sniedz saskaņā ar konsultāciju centra *InvestEU* noteikumiem un īstenošanas metodēm, kas noteikti Regulas [*InvestEU* regula] [20.] pantā.

4. pants *Budžets*

1. Neskarot papildu resursus, kas ES budžetā piešķirti laikposmam no 2021. gada līdz 2027. gadam, PSAM ietvaros sniegtā atbalsta dotācijas elementu finansē no:
  - (a) ES budžeta resursiem 250 000 000 EUR apmērā faktiskajās cenās un
  - (b) piešķirtajiem ieņēmumiem, kas minēti 2. punktā, ne vairāk kā 1 275 000 000 EUR apmērā faktiskajās cenās.

2. 1. punkta b) apakšpunktā minētos resursus veido atmaksājumi no finanšu instrumentiem, kas izveidoti šīs regulas I pielikumā minētajās programmās, nepārsniedzot 275 000 000 EUR, un no ar ESIF regulu izveidotā ES galvojuma uzkrājuma pārpalikuma, nepārsniedzot 1 000 000 000 EUR.
3. 1. punktā minētos resursus var papildināt ar dalībvalstu, trešo valstu un struktūru, kas nav ES struktūras, finanšu iemaksām. Šie resursi veido ārējos piešķirtos ieņēmumus Finanšu regulas 21. panta 5. punkta nozīmē.
4. Atkāpjoties no Finanšu regulas 21. panta 3. punkta f) apakšpunkta, resursi, kas gūti no 1. punkta b) apakšpunktā minētajām atmaksām, veido ārējos piešķirtos ieņēmumus Finanšu regulas 21. panta 5. punkta nozīmē. Atkāpjoties no Finanšu regulas 213. panta 4. punkta a) apakšpunkta, resursi, kas gūti no 1. punkta b) apakšpunktā minētā ESIF uzkrājuma pārpalikuma, veido ārējos piešķirtos ieņēmumus Finanšu regulas 21. panta 5. punkta nozīmē.
5. Summu, nepārsniedzot 2 % no 1. punktā minētajiem resursiem, var izmantot tehniskai un administratīvai palīdzībai PSAM īstenošanā, piemēram, sagatavošanas, uzraudzības, kontroles, revīzijas un novērtēšanas darbībām, arī uzņēmumu informācijas un tehnoloģiju sistēmām, kā arī finanšu partneru administratīvajiem izdevumiem un maksām.
6. Resursus, kas iekļauti 1. punktā minētajos resursos, nepārsniedzot 25 000 000 EUR, sniedz 3. panta 3. punktā noteiktajām darbībām.
7. Budžeta saistības darbībām, kas ilgst vairāk par vienu finanšu gadu, var sadalīt gada maksājumos pa vairākiem gadiem.

II NODAĻA

ES ATBALSTS

5. pants

ES atbalsta veidi un īstenošanas metodes

1. PSAM ietvaros sniegto Savienības atbalstu sniedz kā dotācijas saskaņā ar Finanšu regulas VIII sadaļu.
2. PSAM ietvaros sniegto Savienības atbalstu īsteno tiešā pārvaldībā saskaņā ar Finanšu regulu.
3. PSAM optimālas pārvaldības un efektivitātes nolūkā Komisija var deleģēt pilnvaras īstenot PSAM ietvaros sniegtā ES atbalsta uzdevumus izpildaģentūrām saskaņā ar Finanšu regulas 69. pantu.

6. pants

Resursu pieejamība

1. Regulas 4. panta 1. punktā minētos resursus pēc 4. panta 5. punktā minētajiem tehniskajiem un administratīvajiem izdevumiem paredzētā uzkrājuma atskaitīšanas izmanto projektu finansēšanai saskaņā ar 2. un 3. punktu.
2. Attiecībā uz dotācijām, kas piešķirtas saistībā ar ne vēlāk kā 2024. gada 31. decembrī izsludinātiem uzaicinājumiem iesniegt priekšlikumus, ES atbalsts, kas piešķirts atbalsttiesīgiem projektiem kādā dalībvalstī, nepārsniedz nacionālās daļas, kas noteiktas lēmumā, kurš Komisijai jāpieņem saskaņā ar 4. punktu.

3. Attiecībā uz dotācijām, kas piešķirtas saistībā ar uzaicinājumiem iesniegt priekšlikumus, kas izsludināti no 2025. gada 1. janvāra, atbalsttiesīgiem projektiem piešķirto ES atbalstu sniedz bez jebkādam iepriekš piešķirtām nacionālajām daļām un saskaņā ar konkurences principu ES līmenī, līdz ir izsmelti atlikušie resursi. Piešķirot šādas dotācijas, ņem vērā vajadzību nodrošināt investīciju prognozējamību un reģionālās konverģences veicināšanu.
4. Komisija pieņem lēmumu, izmantojot īstenošanas aktu, kurā pēc Regulas [TPF regula] I pielikumā minētās metodoloģijas piemērošanas ir noteiktas attiecīgās daļas katrai dalībvalstij kā procenti no kopējiem pieejamajiem resursiem.

7. pants

Administratīvi nolīgumi ar finanšu partneriem

Pirms PSAM īstenošanas ar finanšu partneri Komisija ar attiecīgo finanšu partneri paraksta administratīvu nolīgumu. Nolīgumā norāda katras nolīguma puses attiecīgās tiesības un pienākumus, arī attiecībā uz revīziju un saziņas kārtību.

III NODAĻA ATBILSTĪBA

8. pants

Atbalsttiesīgie projekti

PSAM ietvaros ES atbalstu ir tiesīgi saņemt tikai projekti, kas veicina 3. pantā minēto mērķu sasniegšanu un atbilst visiem turpmāk izklāstītajiem nosacījumiem:

- (a) projekti izmērāmā veidā ietekmē tādu nopietnu sociālu, ekonomisku vai vidisku problēmu risināšanu, ko izraisa pārkārtošanās uz klimatneitrālu ekonomiku, un dod labumu taisnīgas pārkārtošanās teritoriālajos plānos minētām teritorijām, pat ja neatrodas šādās teritorijās;
- (b) projekti nesaņem atbalstu no citām ES programmām;
- (c) projekti saņem finanšu partnera sniegtu aizdevumu PSAM ietvaros; un
- (d) projekti nerada pietiekamu pašu ieņēmumu plūsmu, kas ļautu tos finansēt bez ES atbalsta.

9. pants

Atbalsttiesīgās personas un struktūras

Neatkarīgi no Finanšu regulas 197. pantā minētajiem kritērijiem par potenciālu saņēmēju saskaņā ar šo Regulu ir tiesīgi pieteikties tikai publiskā sektora tiesību subjekti, kas kādā dalībvalstī ir izveidoti kā publisko tiesību subjekti vai kā privāttiesību struktūras, kurām uzticēts sabiedrisko pakalpojumu uzdevums.

IV NODAĻA DOTĀCIJAS

10. pants Dotācijas

1. Dotācijas piešķir kā finansējumu, kas saskaņā ar Finanšu regulas 125. panta 1. punkta a) apakšpunktu nav saistīts ar izmaksām.
2. Dotācijas summa nepārsniedz 15 % no aizdevuma summas, ko PSAM ietvaros sniedz finanšu partneris. Attiecībā uz projektiem, kuru atrašanās vieta ir *NUTS* 2. līmeņa reģionos, kuros IKP uz vienu iedzīvotāju nepārsniedz 75 % no ES 27 dalībvalstu vidējā IKP, kā minēts Regulas [jaunā KNR] [102. panta 2. punktā], dotācijas summa nepārsniedz 20 % no finanšu partnera sniegtā aizdevuma summas.
3. Piešķirto dotāciju maksājumus var sadalīt vairākās iemaksās, kas piesaistītas īstenošanas progresam, kā noteikts dotācijas nolīgumā.

11. pants Dotāciju samazināšana vai izbeigšana

1. Papildus Finanšu regulas 131. panta 4. punktā minētajam pamatojumam un pēc apspriešanās ar finanšu partneri dotācijas summu var samazināt vai dotācijas nolīgumu var izbeigt, ja divu gadu laikā no dotācijas nolīguma parakstīšanas datuma nav parakstīts ekonomiski nozīmīgākais piegādes, darbu vai pakalpojumu līgums un saskaņā ar dotācijas nolīgumu ir paredzēts slēgt šādu līgumu.
2. Ja ES atbalsts tiek apvienots ar aizdevumu shēmām un piegādes, darbu vai pakalpojumu līgumus slēgt nav paredzēts, 1. punktu nepiemēro.
Šādos gadījumos un pēc apspriešanās ar finanšu partneri dotācijas summu var samazināt vai dotācijas nolīgumu var izbeigt un jebkādas saistītas izmaksātās summas var atgūt saskaņā ar dotācijas nolīgumā paredzētajiem nosacījumiem.

V NODAĻA Konsultatīvā atbalsta pakalpojumi

12. pants Konsultatīvā atbalsta pakalpojumi

1. Konsultatīvo atbalstu saskaņā ar šo regulu īsteno netiešā pārvaldībā saskaņā ar konsultāciju centru *InvestEU* noteikumiem un īstenošanas metodēm, kas noteikti Regulas [*InvestEU* regula] [20.] pantā.
2. Konsultatīvo atbalstu ir tiesīgas saņemt darbības, kas nepieciešamas, lai atbalstītu projektu sagatavošanu, izstrādi un īstenošanu.

VI NODAĻA PLĀNOŠANA, UZRAUDZĪBA, NOVĒRTĒŠANA UN KONTROLE

13. pants *Darba programmas*

PSAM īsteno ar darba programmām, kas izveidotas saskaņā ar Finanšu regulas 110. pantu. Darba programmās nosaka resursu, ietverot jebkādu papildu resursu, nacionālās daļas katrai dalībvalstij saskaņā ar šīs regulas 4. panta 1. punktu un 6. panta 2. punktu.

14. pants *Uzraudzība un ziņošana*

1. Galvenie darbības rādītāji PSAM īstenošanas un progresa uzraudzībai attiecībā uz 3. pantā minēto mērķu sasniegšanu ir noteikti II pielikumā.
2. Darbības rezultātu ziņošanas sistēma nodrošina, ka ar 1. punktā minētajiem rādītājiem saistītie dati tiek vākti efektīvi, lietderīgi un savlaicīgi. Saņēmēji sadarbībā ar finanšu partneriem sniedz Komisijai ar minētajiem rādītājiem saistītos datus.
3. Komisija ir pilnvarota saskaņā ar 17. pantu pieņemt deleģētos aktus, lai, grozot II pielikumu, mainītu 1. punktā minētos rādītājus.

15. pants *Novērtēšana*

1. PSAM īstenošanu un tā spēju sasniegt 3. pantā minētos mērķus novērtē pietiekami laicīgi, lai novērtējumus ņemtu vērā lēmumu pieņemšanas procesā.
2. PSAM starpposma novērtējumu veic līdz 2025. gada 30. jūnijam, kad vajadzētu būt pieejamai pietiekamai informācijai par PSAM īstenošanu. Novērtējumā īpaši parāda, kā PSAM ietvaros sniegtais ES atbalsts ir palīdzējis risināt to teritoriju vajadzības, kurās tiek īstenoti taisnīgas pārkārtošanās teritoriālie plāni.
3. Īstenošanas laikposma beigās un ne vēlāk kā 2031. gada 31. decembrī sagatavo galīgo novērtējuma ziņojumu par PSAM rezultātiem un ilgtermiņa ietekmi.

16. pants *Revīzijas*

1. Saskaņā ar Finanšu regulas 127. pantu vispārēja ticamības apliecinājuma pamatā ir personu vai subjektu, arī tādu, kas nav Eiropas Savienības iestāžu vai struktūru pilnvarotās personas vai subjekti, veiktas revīzijas par PSAM ietvaros sniegtā ES atbalsta izmantošanu.
2. Finanšu partneri Komisijai un jebkuriem norīkotiem revidentiem sniedz visus pieejamos dokumentus, kas abām minētajām iestādēm ir nepieciešami savu pienākumu veikšanai.

17. pants
Deleģēšanas īstenošana

1. Pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai piešķir, ievērojot šajā pantā izklāstītos nosacījumus.
2. Pilnvaras pieņemt 14. pantā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir līdz 2028. gada 31. decembrim.
3. Eiropas Parlaments vai Padome jebkurā laikā var atsaukt 14. pantā minēto pilnvaru deleģēšanu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģēšanu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* vai vēlākā datumā, kas tajā norādīts. Tas neskar jau spēkā esošos deleģētos aktus.
4. Pirms deleģētā akta pieņemšanas Komisija apspriežas ar ekspertiem, kurus katra dalībvalsts iecēlusi saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu.
5. Tiklīdz Komisija pieņem deleģētu aktu, tā par to paziņo vienlaikus Eiropas Parlamentam un Padomei.

VII NODAĻA
PĀREJAS UN NOBEIGUMA NOTEIKUMI

18. pants
Informēšana, saziņa un publicitāte

1. Saņēmēji un finanšu partneri nodrošina PSAM ietvaros sniegtā ES atbalsta pamanāmību, jo īpaši projektu un to rezultātu veicināšanas pasākumos, sniedzot īpaši sagatavotu informāciju dažādām auditorijām, ietverot plašsaziņas līdzekļus un sabiedrību.
2. Komisija īsteno informācijas un saziņas pasākumus saistībā ar PSAM, finansētajiem projektiem un to rezultātiem. PSAM piešķirtie finanšu resursi veicina arī ES politisko prioritāšu korporatīvo komunikāciju, ciktāl šīs prioritātes saistītas ar 3. pantā minētajiem mērķiem.

19. pants
Pārejas noteikumi

Ja nepieciešams, apropriācijas var iekļaut budžetā pēc 2027. gada, lai segtu saskaņā ar 6. panta 2. punktu paredzēto ES atbalsta dotāciju periodiskos maksājumus, tā ļaujot pārvaldīt darbības, kas nav pabeigtas līdz 2027. gada 31. decembrim.

20. pants
Stāšanās spēkā

Šī regula stājas spēkā [...] [divdesmitajā] dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē,

Eiropas Parlamenta vārdā
priekšsēdētājs

Padomes vārdā
priekšsēdētājs

TIESĪBU AKTA PRIEKŠLIKUMA FINANŠU PĀRSKATS

1. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS KONTEKSTS

1.1. Priekšlikuma/iniciatīvas nosaukums

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par publiskā sektora aizdevumu mehānismu Taisnīgas pārkārtošanās mehānisma ietvaros

1.2. Attiecīgā(-ās) politikas joma(-as) (*programmu kopa*)

Vide un klimata pasākumi līdz DFS priekšlikumu apstiprināšanai

1.3. Priekšlikums/iniciatīva attiecas uz:

X jaunu darbību

jaunu darbību, pamatojoties uz izmēģinājuma projektu/sagatavošanas darbību¹⁵

esošas darbības pagarināšanu

vienas vai vairāku darbību apvienošanu vai pārorientēšanu uz citu/jaunu darbību

1.4. Priekšlikuma/iniciatīvas pamatojums

1.4.1. Īstermiņā vai ilgtermiņā izpildāmās vajadzības, arī detalizēti izstrādāts iniciatīvas izvēršanas grafiks

2020. gada otrais pusgads — regulas pieņemšana

Sākot no 2020. gada — taisnīgas pārkārtošanās teritoriālo plānu sagatavošana dalībvalstīs

2021. gada pirmais pusgads — administratīva nolīguma parakstīšana ar Eiropas Investīciju banku

2021. gada pirmais pusgads — daudzgadu darba programmas kā īstenošanas akta pieņemšana

2021. gada otrais pusgads — pirmo uzaicinājumu iesniegt projektus izsludināšana

1.4.2. Eiropas Savienības iesaistīšanās pievienotā vērtība (tās pamatā var būt dažādi faktori, piemēram, koordinēšanas radītie ieguvumi, juridiskā noteiktība, lielāka rezultativitāte vai papildināmība). Šā punkta izpratnē "Savienības iesaistīšanās pievienotā vērtība" ir vērtība, kas veidojas Savienības iesaistīšanās rezultātā un kas papildina vērtību, kura veidotos, ja dalībvalstis rīkotos atsevišķi.

ES rīcība attiecībā uz publiskā sektora aizdevumu mehānismu ("PSAM") ir pamatota ar LESD 174. pantā izvirzītajiem mērķiem, kuros noteikts, ka īpaša uzmanība jāpievērš reģioniem, kurus skar rūpniecības pārkārtošana, un reģioniem, kuros ir būtiski un pastāvīgi nelabvēlīgi apstākļi.

Pārkārtošanās uz klimatneitrālu ekonomiku ir izaicinājums visām dalībvalstīm. Tā būs īpaši grūta dalībvalstīs, kuras lielā mērā paļaujas uz fosilo kurināmo vai oglekļa dioksīda emisiju ziņā intensīvām rūpnieciskajām darbībām, kuras tiks pakāpeniski

¹⁵ Kā paredzēts Finanšu regulas 58. panta 2. punkta a) vai b) apakšpunktā.

izbeigtas vai kuras pārkārtošanās būtiski ietekmēs un kurām trūkst finanšu līdzekļu, lai pielāgotos virzībai uz klimatneitralitāti. PSAM palīdz pārvarēt ar pārkārtošanos saistītās grūtības vissmagāk skartajās teritorijās, ar preferenciāliem finansēšanas nosacījumiem atbalstot investīcijas publiskajā sektorā.

1.4.3. *Līdzīgas līdzšinējās pieredzes rezultātā gūtās atziņas*

—

1.4.4. *Saderība un iespējamā sinerģija ar citiem atbilstošiem instrumentiem*

PSAM tiks īstenots atbilstoši sinerģijas un papildināmības principiem ar citiem Taisnīgas pārkārtošanās mehānisma pīlāriem — Taisnīgas pārkārtošanās fondu (1. pīlārs) un taisnīgas pārkārtošanās shēmu programmā *InvestEU* (2. pīlārs).

Taisnīgas pārkārtošanās fonda atbalsta tvērums skar tikai investīcijas, kas mazina sociālās un ekonomiskās izmaksas, ko rada noteikto teritoriju klimatiskā pārkārtošanās. Tas vērsts uz šādu teritoriju ekonomikas dažādošanu un attiecīgo strādājošo pārkvalifikāciju, palīdzību darba meklējumos un iekļaušanu darba tirgū, galvenokārt, ar dotācijām. Taisnīgas pārkārtošanās mehānisma otrais un trešais pīlārs spēs atbalstīt plašāku investīciju klāstu gan nozaru, gan ģeogrāfiskā ziņā, lai stiprinātu Taisnīgas pārkārtošanās fonda darbības un mērķus. Tādējādi būs iespējams plašākā mērā segt attīstības vajadzības.

Atbalsts PSAM ietvaros arī papildinās finanšu produktus, ko piedāvā īpašā taisnīgas pārkārtošanās shēma programmā *InvestEU*. Šī shēma atbalstītu ekonomiski dzīvotspējīgas investīcijas, savukārt PSAM drīzāk būs vērsts uz investīcijām, kurām ir nepietiekami ieņēmumi, lai tās finansētu bez dotācijas elementa.

1.5. Ilgums un finansiālā ietekme

Ierobežots ilgums

- priekšlikuma/iniciatīvas darbības laiks: [DD.MM.]GGGG.–[DD.MM.]GGGG.
- finansiālā ietekme uz saistību apropriācijām no 2021. gada līdz 2027. gadam un uz maksājumu apropriācijām no 2021. gada līdz laikposmam pēc 2027. gada.

Beztermiņa priekšlikums/iniciatīva

- Īstenošana ar uzsākšanas periodu no GGGG. gada līdz GGGG. gadam,
- pēc kura turpinās normāla darbība.

1.6. Plānotais(-ie) pārvaldības režīms(-i)¹⁶

Tieša pārvaldība, ko īsteno Komisija

- X tās nodaļas;
- X izpildaģentūra (sk. tālāk).

Dalīta pārvaldība ar dalībvalstīm

Netieša pārvaldība, kurā budžeta īstenošanas uzdevumi uzticēti:

- trešajām valstīm vai to izraudzītām struktūrām;
  - starptautiskām organizācijām un to aģentūrām (precizēt);
  - EIB un Eiropas Investīciju fondam;
  - Finanšu regulas 70. un 71. pantā minētajām struktūrām;
  - publisko tiesību subjektiem;
  - privāttiesību subjektiem, kas veic valsts pārvaldes uzdevumus, ja tie sniedz pienācīgas finanšu garantijas;
  - struktūrām, kuru darbību reglamentē dalībvalsts privāttiesības, kurām ir uzticēta publiskā un privātā sektora partnerības īstenošana un kuras sniedz pienācīgas finanšu garantijas;
  - personām, kurām ir uzticēts veikt īpašas darbības KĀDP jomā, kāda paredzēta Līguma par Eiropas Savienību V sadaļā, un kuras ir noteiktas attiecīgajā pamataktā.
- *Ja norādīti vairāki pārvaldības veidi, iedaļā "Komentāri" sniedziet papildu informāciju.*

Piezīmes

Atkarībā no gaidāmās izmaksu un ieguvumu analīzes, lielāko daļu budžeta izpildes varētu nodrošināt, deleģējot izpildaģentūrai. Tādā gadījumā Komisijas nodaļas tieši pārvaldītu tikai uzaicinājumu izvērtēšanu.

¹⁶ Pārvaldības veidu skaidrojumus un atsauces uz Finanšu regulu skatīt *BudgWeb* tīmekļa vietnē: <https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>

2. PĀRVALDĪBAS PASĀKUMI

2.1. Pārraudzības un ziņošanas noteikumi

Norādīt biežumu un nosacījumus.

PSAM tiks veikts starpposma novērtējums līdz 2025. gada 30. jūnijam, lai izvērtētu tā efektivitāti, lietderīgumu, atbilstīgumu un saskaņotību un parādītu, kā ES atbalsts ir palīdzējis risināt taisnīgas pārkārtošanās teritoriju attīstības vajadzības.

Darbības rezultātu ziņošanas sistēma nodrošinās, ka īstenošanas un rezultātu uzraudzībai vajadzīgie dati tiek savākti efektīvi, lietderīgi un savlaicīgi. Šajā nolūkā PSAM dotācijas elementa saņēmējiem tiks noteiktas proporcionālas ziņošanas prasības.

Šādas ziņošanas nolūks arī būs plānot dotācijas elementa dalīto apropriāciju izmaksu, kas piesaistīta īstenošanas progresam, saskaņā ar dotācijas nolīgumos paredzēto kārtību.

2.2. Pārvaldības un kontroles sistēma(-as)

2.2.1. *Ierosināto pārvaldības veidu, finansējuma apgūšanas mehānisma, maksāšanas kārtības un kontroles stratēģijas pamatojums*

PSAM tiks īstenots tiešā pārvaldībā. Atkarībā no izmaksu un ieguvumu analīzes un saistītajiem lēmumiem, kas jāpieņem, to var deleģēt izpildaģentūrai, lai nodrošinātu efektīvu projekta īstenošanas procesu.

PSAM tiks īstenots, apvienojot dotācijas, kas piešķirtas saņēmējiem, kuri vai nu ar individuāliem, vai programmas aizdevumiem būs arī aizdevuma elementa aizņēmēji.

Attiecīgi izstrādās kontroles stratēģiju, kura būs vērsta uz trim galvenajiem dotāciju apguves posmiem saskaņā ar Finanšu regulu:

- uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus organizēšana un PSAM politikas mērķiem atbilstošo priekšlikumu atlase;
- darbības, pārraudzības un *ex ante* kontroles, kas aptver projekta īstenošanu, publisko iepirkumu, priekšfinansējumu, starpposma un galīgos maksājumus u. c.;
- projektu un maksājumu *ex post* kontrole.

2.2.2. *Informācija par apzinātajiem riskiem un risku mazināšanai izveidotajām iekšējās kontroles sistēmām*

Galvenie noteiktie riski ir šādi:

- pieteikumu iesniegšanas kavējumi, jo īpaši attiecībā uz programmas aizdevumiem;
- projektu īstenošanas kavējumi;
- iespējamās kļūdas ES līdzekļu pārvaldībā / to nepareiza pārvaldība.

Minētie riski ir jānovērš ar šādu pasākumu kopumu:

- ieinteresēto personu iesaistīšana jau agrīnā posmā un taisnīgas pārkārtošanās teritoriālo plānu sagatavošana;
- projektu sagatavošanas konsultatīvais atbalsts atbilstoši pieprasījumam;
- uzaicinājumu iesniegt projektus organizēšanas optimizācija;

- piemērots budžeta elastīgums, jo īpaši attiecībā uz dotācijas atbalsta dalīto maksājumu veikšanu;
- iespēja izbeigt dotācijas nolīgumus un samazināt dotācijas atbalsta summas, ja projektu īstenošanas process un rezultāti ir neapmierinoši.

Minētās kontroles papildinās ikgadējs augšupējs riska novērtējums, kontroles satvara sistemātisks novērtējums, pienācīga ziņošana par novirzēm (izņēmumu un neatbilstību reģistrs) un korektīvi pasākumi, ko īsteno, ievērojot Iekšējās revīzijas dienesta, Eiropas Revīzijas palātas vai budžeta izpildes apstiprinātājiestādes izdotos ieteikumus.

2.2.3. *Kontroles izmaksefektivitātes (kontroles izmaksu attiecība pret attiecīgo pārvaldīto līdzekļu vērtību) aplēse un pamatojums un gaidāmā kļūdu riska līmeņa novērtējums (maksājumu izdarīšanas brīdī un slēgšanas brīdī)*

Kontroles izmaksas un ieguvumi

Pieņemot, ka PSAM pārvaldīs Komisija, kontroles izmaksas varētu būt zemākas nekā 0,5 % no maksājumu apmēriem.

Kontrolei ir šādi ieguvumi:

- netiek pieļauts, ka tiek atlasīti vājāki vai neatbilstīgi priekšlikumi;
- tiek optimizēta ES līdzekļu plānošana un izmantošana, lai saglabātu ES pievienoto vērtību;
- tiek nodrošināta dotācijas nolīgumu kvalitāte, nepieļaujot kļūdas juridisko personu, kas ir saņēmēji, identifikācijā;
- kļūdas, kas skar darbību likumību un pareizību, tiek atklātas revīzijas posmā.

Aplēstais kļūdu līmenis:

- tā kā PSAM ir jauns instruments, kļūdu līmeni pienācīgi aplēst nevar;
- taču, ņemot vērā līdzīgas programmas, kas īstenošanas tiešā pārvaldībā, aplēstais atlikušo kļūdu līmenis varētu būt 1–2 %.

2.3. **Krāpšanas un pārkāpumu novēršanas pasākumi**

Norādīt esošos vai plānotos novēršanas pasākumus un citus pretpasākumus, piemēram, krāpšanas apkarošanas stratēģijā iekļautos pasākumus.

Par dotācijām atbildīgais Komisijas ģenerāldirektorāts saskaņā ar šo regulu apņemas aizsargāt ES finanšu intereses atbilstoši 2019. gada 29. aprīļa paziņojumam “Komisijas stratēģija krāpšanas apkarošanai — pastiprināta rīcība ES budžeta aizsardzībai” (COM(2019) 196 final). Krāpšanas apkarošanas pasākumi jo īpaši ietver aizsargpasākumu piemērošanu pret krāpšanu, korupciju un jebkādam citām nelikumīgām darbībām; efektīvas pārbaudes; nepamatoti izmaksātu summu atgūšanu un, ja ir konstatēti pārkāpumi, iedarbīgas, samērīgas un atturošas sankcijas saskaņā ar Padomes regulām (EK, Euratom) Nr. 2988/95 un (Euratom, EK) Nr. 2185/96 un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, Euratom) Nr. 883/2013.

Komisijas dienesti nodrošinās, ka to pieeja krāpšanas riska pārvaldībai tiek izmantota, lai konstatētu augsta riska jomas, ņemot vērā izmaksu un ieguvumu analīzi konkrētā nozarē un Eiropas Biroja krāpšanas apkarošanai (OLAF) darbu krāpšanas novēršanā un riska analīzē.

Īstenojošā ĢD noslēgto līgumu par dotācijām un iepirkumu pamatā būs standarta modeļi, kuros tiks noteikti vispārīgi piemērojamie krāpšanas apkarošanas pasākumi, ietverot revīzijas pilnvaras, pārbaudes uz vietas un iepriekš minētās inspekcijas. Komisijai, tās pārstāvjiem un Revīzijas palātai būs tiesības veikt revīzijas gan dokumentos, gan uz vietas attiecībā uz visiem dotāciju saņēmējiem, uzņēmējiem un apakšuzņēmējiem, kas saņēmuši Savienības līdzekļus.

OLAF saskaņā ar procedūrām, kas paredzētas Regulā (ES, Euratom) Nr. 883/2013, tiks pilnvarots veikt to uzņēmēju pārbaudes uz vietas un inspekcijas, uz kuriem tieši vai netieši attiecas šāds finansējums, lai noteiktu, vai notikusi krāpšana, korupcija vai jebkāda cita nelikumīga darbība, kas skar Eiropas Savienības finansiālās intereses, saistībā ar dotāciju nolīgumu vai lēmumu, vai līgumu, kas saistīts ar Savienības finansējumu. Eiropas Prokuratūra (*EPPO*) var izmeklēt un ierosināt kriminālvajāšanu par krāpšanu un citiem noziedzīgiem nodarījumiem, kas skar Savienības finanšu intereses, kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2017/1371.

3. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS PAREDZAMĀ FINANSIĀLĀ IETEKME

3.1. Daudz gadu finanšu shēmas izdevumu kategorija un jauna(-as) ierosinātā(-ās) budžeta izdevumu pozīcija(-as)

Daudz gadu finanšu shēmas izdevumu kategorija	Budžeta pozīcija	Izdevumu veids	Iemaksa			
			Dif./nedif. ¹⁷	no EBTA valstīm ¹⁸	no kandidātvalstīm ¹⁹	no trešajām valstīm
03. Dabas resursi un vide	XX.YY.01 [Taisnīgas pārkārtošanās mehānisms — publiskā sektora aizdevumu mehānisms]	Dif.	NĒ	NĒ	NĒ	NĒ
	XX.YY.01 [Taisnīgas pārkārtošanās mehānisms — publiskā sektora aizdevumu mehānisma administratīvais atbalsts]	Nedif.	NĒ	NĒ	NĒ	NĒ

¹⁷ Dif. = diferencētās apropriācijas / Nedif. = nediferencētās apropriācijas.

¹⁸ EBTA — Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācija.

¹⁹ Kandidātvalstis un attiecīgā gadījumā potenciālās kandidātvalstis no Rietumbalkāniem.

3.2. Aplēstā ietekme uz izdevumiem

3.2.1. Kopsavilkums par aplēsto ietekmi uz izdevumiem

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

Daudz gadu finanšu shēmas izdevumu kategorija	3	“Dabas resursi un vide”
--	---	-------------------------

			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Pēc 2027. gada	KOPĀ
Darbības apropriācijas (sadalījumā pa budžeta pozīcijām atbilstoši 3.1. punktam)	Saistības	(1)	0	0	50,000	50,000	50,000	50,000	50,000		250,000
	Maksājumi	(2)	0	0	50,000	50,000	50,000	50,000	50,000		250,000
KOPĀ apropriācijas — programmas piešķirums	Saistības	= 1 + 3	0	0	50,000	50,000	50,000	50,000	50,000		250,000
	Maksājumi	= 2 + 3	0	0	50,000	50,000	50,000	50,000	50,000	–	250,000

250 000 000 EUR no finansējuma publiskā sektora izdevumu mehānismam Taisnīgas pārkārtošanās mehānisma ietvaros tiks finansēti no 2021.–2027. gada daudz gadu finanšu shēmas 3. izdevumu kategorijas maksimālā apjoma.

Mehānisma finansējuma galvenā daļa, t. i., atlikušie 1 275 000 000 EUR, tiks finansēta no ārējiem piešķirtiem ieņēmumiem no aplēstajiem pārpalikumiem Eiropas Stratēģisko investīciju fondā un no finanšu instrumentu atmaksām. No šīs summas 25 000 000 EUR var paredzēt atbalsta darbībām, kas minētas 3. panta 3. punktā (konsultatīvais atbalsts) un 29 700 000 EUR tiks paredzēti administratīvajiem izdevumiem, tai skaitā izmaksām par ārštata darbiniekiem.

Indikatīvais izdevumu sadalījums (saistības un maksājumi), tai skaitā finansējums no ārējiem piešķirtiem ieņēmumiem, ir šāds:

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā
	9,100	9,100	600,000	502,000	201,600	101,600	101,600	1 525,000
No tiem apropriācijas administratīviem izdevumiem	4,100	4,100	4,100	4,100	4,100	4,600	4,600	29,700

Daudz gadu finanšu shēmas izdevumu kategorija	7	“Administratīvie izdevumi”
--	---	----------------------------

Šī iedaļa jāaizpilda, izmantojot administratīva rakstura budžeta datu izklājlapu, kas vispirms jānoformē tiesību akta finanšu pārskata pielikumā, kas starpdienestu konsultāciju vajadzībām ir augšupielādēts sistēmā *DECIDE*.

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	<i>Pēc 2027. gada</i>	KOPĀ
Cilvēkresursi										
Citi administratīvie izdevumi										
KOPĀ daudz gadu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS apropriācijas	(Saistību summa = maksājumu summa)									

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	<i>Pēc 2027. gada</i>	KOPĀ
KOPĀ daudz gadu finanšu shēmas visu IZDEVUMU KATEGORIJU apropriācijas	Saistības			50,000	50,000	50,000	50,000	50,000		250,000
	Maksājumi			50,000	50,000	50,000	50,000	50,000		250,000

3.2.2. Kopsavilkums par aplēsto ietekmi uz administratīvajām apropriācijām

- Priekšlikums/iniciatīva neparedz izmantot administratīvās apropriācijas
- Priekšlikums/iniciatīva paredz izmantot administratīvās apropriācijas šādā veidā:

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

Gadi	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	KOPĀ
------	------	------	------	------	------	------	------	------

Daudz gadu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJA								
Cilvēkresursi								
Citi administratīvie izdevumi								
Starpsumma: daudz gadu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJA								

Ārpus 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS ²⁰ of the multiannual financial framework								
Cilvēkresursi	1,600	1,600	1,600	1,600	1,600	1,600	1,600	11,200
Pārējie administratīvie izdevumi	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	3,000	3,000	18,500
Starpsumma ārpus daudz gadu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS	4,100	4,100	4,100	4,100	4,100	4,600	4,600	29,700

KOPĀ	4,100	4,100	4,100	4,100	4,100	4,600	4,600	29,700
-------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	---------------

Vajadzīgās cilvēkresursu un citu administratīvu izdevumu apropriācijas tiks nodrošinātas no ĢD apropriācijām, kas jau ir piešķirtas darbības pārvaldībai un/vai ir pārdalītas attiecīgajā ĢD, vajadzības gadījumā izmantojot arī vadošajam ĢD gada budžeta sadales procedūrā piešķirtus papildu resursus un ņemot vērā budžeta ierobežojumus.

²⁰ Tehniskais un/vai administratīvais atbalsts un ES programmu un/vai darbību īstenošanas atbalsta izdevumi (kādreizējās "BA" pozīcijas), netiešā pētniecība, tiešā pētniecība.

3.2.2.1. Aplēstās vajadzības pēc cilvēkresursiem

- Priekšlikums/iniciatīva neparedz cilvēkresursu izmantošanu.
- Priekšlikums/iniciatīva paredz cilvēkresursu izmantošanu šādā veidā:

Aplēse izsakāma ar pilnslodzes ekvivalentu

Gadi	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
• Štatu sarakstā ietvertās amata vietas (ierēdņi un pagaidu darbinieki)							
Galvenā mītne un Komisijas pārstāvniecības							
Delegācijas							
Pētniecība							
• Ārštata darbinieki (izsakot ar pilnslodzes ekvivalentu: FTE) — AC, AL, END, INT un JED²¹							
7. izdevumu kategorija							
Finansēts no daudzgadu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS	– galvenajā mītnē						
	– delegācijās						
Finansēts no programmas piešķiruma ²²	- galvenajā mītnē						
	- delegācijās						
Pētniecība							
Cits (piešķirtie ieņēmumi)	20	20	20	20	20	20	20
KOPĀ							

Vajadzības pēc cilvēkresursiem tiks nodrošinātas, izmantojot attiecīgā ĢD darbiniekus, kuri jau ir iesaistīti konkrētās darbības pārvaldībā un/vai ir pārgrupēti attiecīgajā ģenerāldirektorātā, vajadzības gadījumā izmantojot arī vadošajam ĢD gada budžeta sadales procedūrā piešķirtus papildu resursus un ņemot vērā budžeta ierobežojumus. Papildu darbinieki būs tikai ārštata darbinieki, kas tiks finansēti tikai no piešķirtajiem ieņēmumiem.

Veicamo uzdevumu apraksts:

Ierēdņi un pagaidu darbinieki (esošie darbinieki)	<ul style="list-style-type: none"> • Politikas izstrāde un stratēģija • Koordinācija un sadarbība ar visām ieinteresētajām personām (dalībvalstis, trešās valstis, citi ĢD un citas ES iestādes, tematiskie un reģionālie forumi u. c.) • Gada darba programmas izstrāde, atlases process • Ikgadējo uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus izveide, novērtēšana
Ārštata darbinieki	<ul style="list-style-type: none"> • Atbalsts atlases procesā • Atbalsts ikgadējo uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus pārvaldībā un projektu atlasē ES finansiālajam atbalstam • Atbalsts finanšu un projektu vadībā • Atbalsts novērtējumu organizēšanā

²¹ AC — līgumdarbinieki, AL — vietējie darbinieki, END — valstu norīkotie eksperti, INT — aģentūras darbinieki, JED — jaunākie eksperti delegācijās.

²² Ārštata darbiniekiem paredzētā maksimālā summa, ko finansē no darbības apropriācijām (kādreizējām "BA" pozīcijām).

3.2.3. Trešo pušu iemaksas

Priekšlikums/iniciatīva:

- neparedz trešo personu līdzfinansējumu dotācijai
- paredz trešo personu sniegtu līdzfinansējumu, kas aplēsts tālāk:

Apropriācijas miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

Gadi	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	KOPĀ
Norādīt līdzfinansētāju struktūru								
KOPĀ līdzfinansētās apropriācijas								

3.3. Aplēstā ietekme uz ieņēmumiem

- Priekšlikums/iniciatīva ieņēmumus finansiāli neietekmē.
- Priekšlikums/iniciatīva finansiāli ietekmē:
  - pašu resursus,
  - citus ieņēmumus.

Norādiet, ja ieņēmumi ir piešķirti izdevumu pozīcijām X

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

Budžeta pozīcija:	ieņēmumu	Priekšlikuma/iniciatīvas ietekme ²³						
		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027

Attiecībā uz piešķirtajiem ieņēmumiem norādīt attiecīgās budžeta izdevumu pozīcijas.

XX.YY.01 [Taisnīgas pārkārtošanās mehānisms — publiskā sektora aizdevumu mehānisms]

Citas piezīmes (piem., metode/formula, ko izmanto, lai aprēķinātu ietekmi uz ieņēmumiem, vai jebkura cita informācija).

[..]

²³ Norādītajām tradicionālo pašu resursu (muitas nodokļi, cukura nodevas) summām jābūt neto summām, t. i., bruto summām, no kurām atskaitītas iekasēšanas izmaksas 20 % apmērā.